

ἤρπασεν εἰς τὴν ἔνδειαν τοῦ ἔθνους καὶ τὰ ὅποια ἐπὶ Πανελληνίον ἐπρόσφερον εἰς τὴν Ἐξοχότητά του δίστηλα δώδεκα χιλιάδας, ὡς ἐτήσια ἔξοδα, προμηθευθέντα καὶ ταῦτα ἐξ ἰδίων· διότι ἢ Συνέλευσις δογματίζει τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ προμηθεύσῃ εἰς τὴν Α. Β. τὰ ἀναπόφευκτα μέσα τοῦ νὰ συντηρήσῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ κυβερνητικοῦ χαρακτήρος πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ νὰ ἐξαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκιακῆς καὶ ἰδιαίτερας ὑπηρεσίας».

Τὸ κείμενον τοῦ ψηφίσματος ἀνεκοινώθη τῷ Καποδιστρίᾳ τὴν ἐπομένην τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ἡμέραν. Τὴν μεθεπομένην, ἤτοι τὴν 4 Αὐγούστου 1829, ὁ Ἰωάννης Καποδιστριας ἀπήλυθε τὴν ἐπομένην ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Συνέλευσιν :

Ἄρ.θ. 13621.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Πρὸς τὴν Ἀ' Ἑθνικὴν Συνέλευσιν

Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ ὑπ' ἄρ. 9 καὶ ἀπὸ 1 Αὐγούστου ψήφισμα, τὸ ὁποῖον μᾶς ἀπέστειλεν ἄρτιως ἡ Συνέλευσις, προσδιορίζει τὰ ἔξοδα τοῦ Ἀρχηγῶ τῆς Ἐπικρατείας.

Δι' αὐτὸ τοῦτο τοῦ ψηφίσματος ἡ Συνέλευσις ἐπέστησεν τὴν προσαχρὴν τῆς εἰς τὸ ὀλίγον ἐκεῖνον, τὸ ὁποῖον ἤδυνήθημεν νὰ πράξωμεν, αὐτοὶ καθ' ἑαυτούς, διὰ νὰ ἀποδείξωμεν, ὅτι οἱ Ἕλληνες μόνον μὲ τὰς θυσίας των, καὶ ὄχι διὰ προσωπικῶν πλεονεκτημάτων, θύνανται νὰ ἐβάλωσιν εἰς τὸν βαθμὸν, τὸν ὁποῖον ὑπέσχεονταί πρὸς αὐτούς ἡ ἔθνικὴ ἀνεξαρτησία καὶ ἡ ἐλευθερία. Εὐτυχεῖτε, διότι ἠδυνήθημεν νὰ προσφέρωμεν δι' αὐτὸ τὸ τόσον θεᾶρστον ἔργον τὰ λείψανα τῆς μετριάς καταστάσεώς μας εἰς τὸ θυσιαστήριον τῆς Πατρίδος!

Μ' ὅλον ὅτι μακρὰν ἀπέγομεν τοῦ νὰ φρονώμεν, ὅτι τὸ ἔθνος δὲν θέλει δυνῆθαι ὀψέποτε νὰ μᾶς τὸ ἀποδώσῃ, θέλομεν ὅμως ἕως τότε νὰ ἀποφύγωμεν, ὅσον τὸ δυνατόν, τὸ νὰ καταδαρῶμεν ἐπὶ μέλλον τὴν χρηματικὴν του στασίν, ἀπαιτοῦντες τὴν ἀπόδοσιν τῶν ὁσων προκατεβύλομεν.

Διὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον, θέλομεν ἀποφύγει καὶ ἤδη τὸ νὰ δεχθῶμεν τὴν προσδιοριζομένην ποσότητα διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ Ἀρχηγῶ τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεχόμενοι, ἐν ὅσῳ τὰ ἰδιαίτερά μας χρηματικά μέσα μᾶς ἐξαρκούσιν, ἀπὸ τοῦ νὰ ἐγγίσωμεν μέχρι καὶ ὀσολοῦ τὰ δημόσια χρήματα πρὸς ἴδιαν ἡμῶν χρῆσιν.

Ὁμῆποτε δὲ βιασθῶμεν εἰς τοῦτο, ἐξαντληθέντων διόλου τῶν ἰδιαίτερον ἡμῶν πόρων, τότε θέλομεν καταφύγει εἰς τὸν δημόσιον ταμεῖον, πλὴν μόνον διὰ τὰ ἔξοδα, ὅσα ἀπαιτεῖ ἡ ἐκτέλεσις τῶν καθήκοντων μας. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο, καθὼς μεταγεϊρήθημεν ἄχρι τοῦδε, ἀπραλλάκτως θέλομεν μεταχειρισθῆ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀκριβεστάτην οἰκονομίαν· καμῶν ἀποστρεφόμεθα τὸ νὰ προμηθεύωμεν ἡμᾶς αὐτούς τὰς ἀναγκαῖαι τοῦ βίου, αἰ ὅποια προϋποθέτουσι τὴν εὐπορίαν, ἐνῶ εὐριπτόμεθα εἰς τὸ μέσον ἐρείπιων, περικυκλωμένοι ἀπὸ πλῆθον ὀλιγόχρον ἀνθρώπων, βεβυθισμένων εἰς τὴν ἐσθ' τὴν ἀμηχανίαν. Τὰ αἰσθητά ταῦτα τὰ συναίσθησθε, Κύριοι, καὶ σεῖς οἱ ἴδιοι, ὡς τὸ ἀπεδείξατε ἐμπράκτως, ἐκτελοῦντες ἀμισθὶ τὰ καθήκοντα τῶν Πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους.

Ἐλπίζομεν ὅτι, ὅσοι ἐξ ὑμῶν μετέβησι μετὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Προσωρινὴν Διοίκησιν, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν πολιτῶν, ὅσοι προσκληθῶσιν ἐπὶ τούτῳ, θέλουσιν γνωρίσει μεθ' ἡμῶν, ὅτι εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις, οἱ ἐν δημοσίοις ὑποργήματα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λαμβάνουν ἀσφάλους ἀναλόγους μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑψηλοῦ δουρηγματοῦ των καὶ μὲ τὰς ἐκδουλεύσεις των, ἀλλ' ὅτι οἱ μισθοὶ οὗτοι πρέπει νὰ ἀναλογῶσιν ἀκριβῶς μὲ τὰ χρηματικά μέσα, τὰ ὅποια ἔχει ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς.

Ἄρ. Ἀρχει, τὴν 4 Αὐγούστου 1829.

Ὁ Κυβερνήτης Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Ι. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ. Ν. ΣΠΗΛΙΑΔΗΣ.

Νομίζω, ὅτι τὸ ἀνωτέρω κείμενον δὲν ἔχει χρεῖαν σχολίων. Ἐκάστη λέξις ἐν αὐτῷ εἶναι καὶ εἰς ἀδάμας, τὸ σύνολον δὲ αὐτοῦ συμπληροῖ τὸ ὄντως ἡγεμονικὸν στέμμα, ὅπερ ὁ αἰμνηστος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ἔθετο διὰ τῶν πράξεων αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς κεφαλῆς του. Ἀληθῶς αἱ ἔθνικαὶ πράξεις, ὅπως εὐδοκιμῶσιν, ἀπαιτεῖται ἵνα κατάρχωνται τούτων οἱ ἡγούμενοι τῶν ἔθνων, παρέχοντες ἐκυστοὺς παράδειγμα τῶν θυσίων καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως. Ὁ Ἰωάννης Καποδιστριας, μὴ ἀγνοῶν τὸ ῥῆμα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς σοφίας, ὅτι φιλεῖ τὸ ἀρχόμενον γνάμη τῆ τοῦ ἀρχοντος πολιτεύεσθαι, εὐλόγως ἔκρινεν, ὅτι ἐν ἡμέραις, ἐν αἷς ἡ ἔνδεια ἐπεκράτει καὶ θυσία πραγματικαὶ ἀπητοῦντο πρὸς σωτηρίαν τοῦ ὅλου, ὤφειλε αὐτὸς πρῶτος νὰ δώσῃ τὸ σύνθημα τῆς θυσίας· οὕτω δὲ μόνον ἠδύνατο ν' ἀπαιτήσῃ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ὁμοίας θυσίας. Τοῦτο καὶ ἔπραξε, καὶ ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα. Οὐδόλως δὲ ὡς θαύματα, ἀλλὰ ὡς φυσικὰ ὅπως κρίνονται ἐντεῦθεν τὰ πολιτειακὰ φαινόμενα τῆς ἐποχῆς τοῦ Καποδιστρίου. Ὅτε ὁ Ἀρχὼν τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας δὲν ἐδέχετο τὴν ἐκ πτώχου δημοσίου ταμεῖου χορηγίαν, ὅτε ἐδαπάναι ἐκ τῶν ἰδίων, ἐδικαιοῦτο ν' ἀπαιτῆ καὶ ἐκ τῶν ὑπαλλήλων του τὰς αὐτὰς θυσίας, ἐντεῦθεν δὲ, ἀντὶ ἐλαχίστων σχετικῶς ἐξόδων, καὶ στρατὸς συνετηρεῖτο, καὶ ναυτικὴ δύναμις ἀξιόμαχος ἐτελειοῦτο, καὶ τόσα ἄλλα παραγωγικὰ δημόσια ἔργα, εἴτε εἰς τὴν διανοητικὴν, εἴτε εἰς τὴν ὕλικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλλάδος συντελοῦντα, κατηρτίζοντο.

Ἡ φίλη Ἔστια ἐξῆρε, περὶ τὰ τέλη τοῦ λήξαντος ἔτους, τὸ γενναῖον δῶρον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Βραζιλίας Πέτρου τοῦ Β', προσνεγκόντος ὑπὲρ τοῦ ἔθνικου στόλου τῆς Πατρίδος του τὸ τέταρτον τῆς ἐτησίας χορηγίας του. Ἀλλ' ἔχομεν παράδειγμα, ἐν τῇ Πατρίδι ἡμῶν αὐτῇ, μείζον καὶ πολυτιμώτερον ἢ τὸ τοῦ τῆς Βραζιλίας Ἀρχοντος. Τὸ παράδειγμα τοῦτο, ὡς ἡγεμονικὸν, ἐν καὶ ἀγνοούμενον παρὰ τοῖς πολλοῖς, ἔκριναι δέον νὰ ὑπομνήσῃ, ἐν ἡμέραις, καθ' ἃς τέλος γίνεται λόγος περὶ θυσίων, ἀλλὰ καὶ τόσαι συνάμα σκέψεις, ὅπως τὰ βάρη τῶν θυσίων τούτων βαρύνωσι τὰ πλήθη, χωρὶς ἐκ τῶν κυβερνώντων καὶ ἡγούμενων τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας νὰ δίδηται τὸ σωζόν παράδειγμα τῆς θυσίας καὶ τῆς γενναίας εἰσφοράς.

T. I. Φ.**

ΦΙΛΟΘΕΗ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Κατὰ τὸν 17' αἰῶνα ἤμασεν ἐν Ἀθήναις γυνὴ τις ἐξόχως λογία, ἡ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου γεννηθεῖσα καὶ ἐν ἔτει 1589 ἀποθανοῦσα Φιλοθέη Βενιζέλου, θυγάτηρ τοῦ Ἀθηναίου Ἀγγέλου Βενιζέλου, ἥτις διὰ τὸν ὄσιον

καὶ ἐλεήμονα βίον τῆς κατετάχθη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας μεταξὺ τῶν ὁσίων μετὰ θάνατον. Ἡ γυνὴ αὕτη, ὁ πρῶτος ἀντιπρόσωπος τῆς ἔκτοτε καθ' ὅλους τοὺς ἐπομένους αἰῶνας καὶ μέχρι σήμερον ἀμαζούσης οἰκογενεῖας τῶν Βενιζέλων, ἦν κάτοχος παιδείας οὐ τῆς τυχούσης, τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς ἔσω, ἀλλὰ καὶ φανατικῆ χριστιανῆ καὶ ἐμπαθῆς τὸν χαρακτῆρα μοναχῆ. Κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 17' αἰῶνος ἤλθεν αὕτη ποτὲ εἰς ῥῆξιν πρὸς τοὺς συμπολίτας τῆς Ἀθηναίου; διὰ λόγους ἀγνώστους, καὶ τοσοῦτον εἶχεν ἐπισύρει τὴν ὀργὴν τῶν Ἀθηναίων καθ' ἑκαυτῆς, ὥστε ἐδέησε γὰ ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας ὁ μετὰ ταῦτα μέγας Λογοθέτης καὶ τότε μέγα ἰσχύων ἐν τοῖς πατριαρχείοις Ἰεράξ, ὅπως κατευνάσῃ τῶν Ἀθηναίων τὴν ὀργὴν καὶ ἀπαλλάξῃ τὴν Φιλοθέην τῶν ἐπικειμένων δεινῶν. Πρὸς τὸν Ἰεράρα καὶ τοῦτον ἔγραψε μετὰ ταῦτα ἡ Φιλοθέη εὐχαριστήριον ἐπιστολὴν, διασωθεῖσαν μέχρις ἡμῶν, ἣτις ὅσα πολύτιμος εἶνε διὰ τὴν γλωσσικὴν τῆς ἀξίαν, τόσον ἀφ' ἐτέρου ὀλίγον συστατικὴ καὶ φιλοφρονητικὴ διὰ τε τοὺς συγχρόνους καὶ τοὺς καθόλου Ἀθηναίους καὶ κατοίκους τῆς Ἀττικῆς· αἱ πικραὶ ὅμως ἐν αὐτῇ ἐκφράσεις προσέρχονται προδήλως ἐκ τοῦ πάθους καὶ τοῦ φανατισμοῦ τῆς Ἀθηναίας μοναχῆς.

Ἡ ἐν λόγῳ ἐπιστολῇ εὐρίσκειται χειρόγραφος παρὰ Σοφοκλεῖ Οἰκονόμῳ τῷ ἐξ Οἰκονόμων· ἐξ αὐτῆς ἀπεσπάσαμεν τὰ ἐξῆς μέρη·

«**Ἀβουλίᾳ** φερόμενοι Ἀττικοὶ οὐκ οἶδασι διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ· διὸ τὰς μὲν ἀρετὰς μισοῦσι, τὰς δὲ κακίας φιλοῦσι· τοῖς γὰρ ἀνοήτοις ἐπιμεμπτὰ καλὰ, φησί ποῦ τις «τῶν σοφῶν» διὰ τοῦτο οὖν καὶ αὐτὴ σιωπῶ «πολλὰς ὕβρεις ἀκούουσα, ὡς ἤχους θαλάττης κλύδωνι μαινομένης· ἀλλ' ἔγωγε τὸν ἄνω δέχομαι Κριτὴν, ὅστις οἶδε τὰ φαῦλα ἐντελῆ ἀποδώσειν» οὐχ, ὡς νομίζουσιν αὐτοί, αὐτοὶ ἐσμεν, ἀλλ' ὡς οἶδεν ὁ τῶν κρυπτῶν γνῶστης Κύριος καὶ ὁ ἀλάθητος αὐτοῦ καὶ παντέφορος ὀφθαλμὸς· ναὶ μὰ τὸν ἀμετέρα ψυχῆ παραδόντα τετραπύρην παρὰν ἀειράου φωτός· εἰ δὲ καὶ μαρτύρων χρεία, οὐκ Ἀθηναῖοι στήσονται, ἀγοραῖον γένος, ἀχρεῖον καὶ ἄτιμον· τοῦτο δὴ τὸ γένος ἀβούλευτον, ἀνόσιον, ἀναίσχυντον, βδελυρὸν, ἀπονενοημένον, τὸ στόμα εὐλύτον ἔχον πρὸς λοιδορίαν, μεμψίμοιρον καὶ καρδαμογλύφον, βροβαρόφωνον, φιλαίτιον, φιλοτάραχον, μικρολόγον, μικρόψυχον, στωμύλον, ὑπερφίαλον, ἀθέμιτον, δολερὸν, περίεργον, ἄγρυπνον ἐπὶ συμφοραῖς ἐτέρων· καὶ γὰρ τί ἄλλο εἰπεῖν, ἐξ αὐτῆς τῆς νεότητος διώκον ἡμιόνους καὶ αὐτῶν ἐπιμελούμενον, κατὰ τὸν Ἰδομαῖον Δωῆκ, ὃν ἀράται Δαυιδ ἐν 16' ψαλμῷ; Πῶς δὲ οὗτοι ὀρθὰ νοήσουσιν; ὡς γὰρ τὸ ἔργον βάρβαρον τούτων, καὶ ἡ γνώμη βάρβαρος· οὐδαμῶς οὗτοι τῆς δίκης μαρτυρῆς στήσου-

«ται, ἀλλ' ἐντιμοὶ ἄνδρες ἢ ἐλλόγμοι, συνιέντες ἀλήθειαν. Νηλεὲς ἄνωθεν Ἀττικοί, οἱ τοὺς ἀρίστους ἀπόλεσαν. Σωκράτης ἀδίκως ἀπέθανε συκοφαντηθεὶς ὑπ' αὐτῶν, καὶ Θεμιστοκλῆς ὁ τὴν Ἑλλάδα ἐλευθερώσας ἐξηλάθη, καὶ Μιλτιάδης γέρον ὦν ἐν δεσμοτηρίῳ ἀπέθανε. Τοιοῦτοι πολλὰκις Ἀττικοί.

«Τὴν πρὸς ἐμέ σου εὐσπλαγγίαν τεθεαμένη θαρρῆσασα ἔγραψα ὡς φιλάτῳ μοι πατρὶ κατὰ τῶν ἀλαζδόνων.

«**Βοήθει** τοῖς ἐξ ἡμῶν αὐτόθι παραγενομένοις· κοινὸς φίλος σοὶ τε κάμοι.»

Ταῦτα φιλοδωρεῖ τοῖς Ἀθηναίοις τοῦ 15' αἰῶνος ἡ συμπολίτις αὐτῶν Φιλοθέη Βενιζέλου καὶ εἰς τοιαύτας ἔριδας, λογομαχίας καὶ ἀλληλεγκλήσεις εἶχε φέροι τοὺς Ἀθηναίους ἡ μακρὰ δουλεία καὶ ἡ ἔλλειψις πολιτικοῦ βίου! Οἱ Ἕλληνες ὑπῆρξαν ἀνεκαθεν καὶ αἰετοπε πολυπράγμονες καὶ φιλερίδες πρὸς ἀλλήλους, ἀλλοτε ὅμως τὰς ιδιότητάς των ταύτας ἐξήσκουν ἐν εὐρυτέρῳ καὶ εὐγενεῖ σταδίῳ τῆ πολιτείας, ἐνῶ μετὰ τὴν κατάπτωσιν καὶ ὑποδούλωσιν των ὡς στάδιον ἐχρησίμευσαν αὐτοῖς ἡ θρησκεία, προσωπικὰ δὲ ἀντιζηλαὶ καὶ ἀντεγκλήσεις ἦσαν τὸ ἐλατήριον.¹

ΠΡΩΤΕΥΟΝ ΕΘΝΟΣ

εἶνε ἐκεῖνο, ὅπερ ἔχει τὰ κρεῖττονα σχολεῖα.

Πρὸ πολλοῦ ἔροχος Ἀγγλος, ὁ λόρδος Brougham, εἶπεν ἡ ἔγραψεν, ὅπως ἐφελύθη τὴν προσοχὴν τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ, ὅτι «ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι δὲν θέλουσιν ἀποφασίζει περὶ τῆς τύχης τῶν ἐθνῶν τὰ πυροβόλα, ἀλλ' οἱ πολλοὶ καὶ καλοὶ δημοδιδάσκαλοι»· ὁ δὲ Jules Simon, ὁ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς αὐτοκρατορίας πρῶτος δημοκρατικὸς ὑπουργὸς τῆς παιδείας, πρὶ τινων ἐτῶν ὄντως προφητικῶς ἔγραψε· «Πρωτεῦον ἔθνος εἶνε ἐκεῖνο, ὅπερ ἔχει τὰ κρεῖττονα σχολεῖα· ἂν μὴ ἦνε σήμερον τοιοῦτο, ἔστα αὖριον». Καὶ πυροβόλα μὲν δὲν ἔλειψαν κατὰ τὸν μεταξὺ Γάλλων καὶ Γερμανῶν τελευταῖον ἀγῶνα, ὡς οὐδὲ ἐπὶ πολλὰς ἐτι ἑκατονταετηρίδας θέλουσι δυστυχῶς λείψει εἰς τοιοῦτος τῆς ultima ratio ἀγῶνας. Καὶ οἱ Γερμανοὶ εἶχον τὰ κρούπια (Kroup) καὶ τὰ δπισθογεμῆ, καὶ οἱ Γάλλοι τὰ σασεπῶ καὶ τὰ μυδροβόλα. Ἀλλὰ τίνες ἐπὶ τέλους ἐνίκησαν; Τίνες ἀνεδείχθησαν ἔθνος πρωτεῦον; Ἐκ τῶν τριακοντάκις μυρίων καὶ ἐπέκεινα Γάλλων αἰχμαλώτων ἐβεβαιώθη ὅτι μόνον ὀγδοήκοντα χιλιάδες, συμπεριλαμβανομένων ἐν τῷ ἀριθμῷ καὶ τῶν ἀξιωματικῶν, ἐγίνωσκον τὸ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν, οὐδεὶς δὲ ἐκ τῶν ἑπτακοσίων χιλιάδων τῶν εἰς Γαλλίαν εἰσβαλλόντων Γερμανῶν ὑπῆρξε μὴ δυνάμενος νὰ γράφῃ ἐπιστολὰς πρὸς συγγενεῖς ἢ φίλους, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἀ-

1. Ἐστιαζ. ἐκ τῆς Ἰστορίας τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ Γ. Κωνσταντινίδου, 1877.